ואידך. למפיק מוכשרה יהיה לך וגו׳ ההוא ולמי כמזה ושוק למולה מישמעי מלא שני ימים נפקא ליה מיהיה לך דמשמע הויה לאכר מזו: **שלא מצינו בכל התורה כולה.** שימצינו לכהן מלא מרבויא דהמי [ג] יהיה לך נפקא: **ואידך.** למפיק מיהיה לך שני ימים ולילה מאי כאכר בעל מום שנאמר לכהן מוכשרה יהיה לך נפקא לאן רבים משמע מום ומאי מום: **ואידך.** ומכשר לא משמע מלא מתמימים והא דנקט לאן רבים למכלוכות דכולהו ישראל קאי: **ולאחר שנתו נמי שלשים יום.** לף על גב (ב) דמוס כמוך שנאמר נולד טובא: **כל י״ב חדש.** עד שיהו לו שניים עשר חדש שנאמר: **היכא דנולד בו מום.** למאי שנאמר למאי לקיימו שלשים יום משנולד המוס למאי שנאמר שנאמר נולד למאי שנאמר ממעי ה״ק ומה למאי שנאמר שנתו נולד המוס יקיימנו שלשים יום: **בזמן הזה.** שמין מס לאוי לכלוס: **עד שלא נראה להראותו לחכם.** שלא נפל בו מוס (ג) למאי שנאמר: **אינו רשאי לקיימו אפילו יום אחד.** וקס״ל מנולד בו מוס כמוך שנאמר מקי ומקני מלא מפני הכבת דיד ישראל הוי האי כאור לא מכשה כהן למיבעי ליה ומי יכריס מכשה ממרו רשאי לקיימו ל׳ יוס ומי לא מכשה כהן שוחטו ומולמו עד שיעמוד כהן מלמע ל׳ יוס דקאמר מנולד מוס כמוך שנאמר ומי לא מלא מפני הכבת אבידה לבעלים אמרו רשאי לקיימו שלשים יום ועדיין תיבעי לי שלשים יום אחר שנתו או דלמא קודם שנתו ת״ש [ד] נולד לו מום בחמשה עשר יום בתוך שנתו משלימין לו חמשה עשר יום אחר שנתו ש״מ מסייע לרבי אלעזר דאמר רבי אלעזר נותנין לו שלשים יום משעה שנולד בו מום איבא דאמרי א״ר אלעזר מנין לבכור שנולד בו מום בתוך שנתו שנותנין לו שלשים יום אחר שנתו שנאמר [א]לפני ה׳ אלהיך תאכלנו שנה בשנה [ו] איזו הן ימים החשובין שנה הוי אומר אלו שלשים יום מיתיבי נולד לו מום בחמשה עשר יום בתוך שנתו השלמה אין מיהבא לא תיובתא דרבי אלעזר **מתני׳** [ג]השוחט (ו) את הבכור ומראה את מומו [ז]ר׳ יהודה מתיר רבי מאיר אומר [ח]הואיל ונשחט שלא ע״פ מומחה אסור [ט]מי שאינו מומחה ורואה את הבכור ונשחט על פיו הרי זה יקבר [י] וישלם מביתו: **גמ׳** [יא]אמר רבה בר בר חנה בדוקין שבעין דכולי עלמא לא פליגי דאסור מפני שהן משתנין לא נחלקו אלא במומין שבגוף דרבי מאיר סבר גזרינן מומין שבגוף אטו דוקין שבעין ורבי יהודה סבר לא גזרינן מומין שבגוף אטו דוקין שבעין תניא נמי הכי השוחט את הבכור ומראה את [יב] מומיו ר׳ יהודה אומר בדוקין שבעין אסור מפני שהן משתנין במומין שבגוף מותר מפני שאין משתנין רבי מאיר אומר אחד זה ואחד זה אסור מפני שהן משתנין מפני שהן משתנין סלקא דעתך מומין שבגוף מי משתנין אלא מפני המשתנין אמר רב נחמן בר יצחק

שלא מצינו לו בכל התורה כולה. פי׳ בקונטרס שימצינו לכהן מלא מרבויא [י] לפירושו [יא]כן יכול לומר בכל דלכתוב ומפרש ר״י דהכי קאמר מלא מצינו לו בכל התורה כולה [יב] שימצינו [ג]כולה כיוצא בזה לחטאת ומשם שמה שלכהן כשקריבין למזבח שם הוממו שהמזבח מפקיד חלקו ומפקיד גם [יג] לכהן מכור מפולו בעל מום לכהן הוא וכן(ט) ההיא דפרק שני מדות (מנחות דף נח:) גבי נסכים לכבש החמר זה חמר עשר של מעשר שלא מלינו לו בכל התורה כולה שיהא טפל חמור מן הטעיקר [יג] ו[יד]דהוה מלי למימר חמר עשר של מעשר יוכיח כדמשני תמוהני חמור מפקם וכן בשבת דף נ׳ חמר ר׳ עקיבא (דף פג:) זה היקטו של זב שלא מלינו בכל התורה כולה דטומאה המקטת מטמא:

ואידך ובשרם דהני בכורות דכולהו ישראל קאמר.

בסוף מיזהו מקומן (זבחים דף נז.) מנאי רבי ישמעאל מנשרם להנך [יג][בכורות] קחמר מסמע [יד] רוצה לומר דקאי מלכור שור וכבש ועז לכמיב בעניל מיניה ושינויא מחריבא הוא ות״ת [טו] ומה מנא לא דריש מידי מונשרם נשון רבים ונקוגיא דהמם בעניל (שם דף נו:) דריש ר׳ יוסי הגלילי דמו לא נחמר מלא מחם מנאו לא נחמר מלא מנשם ל׳ יוס ומעשר מטעונין מתן דמיס ומחורין למזבח וי״ל דפלוגתא היא בר״פ בית שמאי בזבחים (דף נח.) ודבי ישמעאל נפקא ליה מדם זבחיך ישפך: **עד שלא נראה להראותו לחכם.** פי׳ בקונטרס שלא נפל בו מוס ומקט מלי רשאי לקיימו עד שיראה לו חכם שיפול בו מום רשאי לקיימו ב׳ או ג׳ שנים אם אין שם כהן: ומשנראה להראותו. כלומר כשנפל בו מום אבל מפני השב אבדה לבעלים אמרו רשאי לקיימו ל׳ יום דבין כך ובין כך שמא יבא כהן שאם ישחטנו קודם שמא יסריח קודם שיבא כהן: ועדיין תבעי לך ל׳ יום. הנולד לו מום בתוך שנתו או לאחר שנתו דודאי היכא דנולד לו לאחר שנתו יכול לקיימו עוד ל׳ אבל אם נולד לו מום קודם אם יוכל לקיימו כל שנתו ושוב ל׳ משלימין לו חמשה עשר יום אחר שנתו אלמא דנותנין לו ל׳ אחר מומו ולא ל׳ אחר שנתו כשנפל בו מום בתוך שנתו: אבל אם נולד בו מום לאחר שנתו נותנין לו ל׳ אחר שנתו. ואם נולד בו מום בתחלת שנתו נותנין לו כל שנתו ולא יותר: משנה שנולד בו מום. אם נולד בו מום בסוף שנתו: השלמה אין מיתבא לא. כלומר דלא יהבינן ליה לאחר שנתו כלום: **השוחט את הבכור ומראה את מומו.** (למימרא) [כלומר] לאחר ששחטו: ר׳ יהודה מתיר. הואיל ומראו לחכם: ר׳ מאיר אומר הואיל ונשחט שלא על פי מומחה. כלומר הואיל ולא הראהו קודם שחיטה אע״פ שמראה לו לאחר שחיטה והוי מום קבוע אפילו הכי קניס רבי מאיר דאסור: בדוקין שבעין. אם מראה אותם לאחר שחיטה דברי הכל אסור. מפני שהן משתנין לאחר מיתה: אלא אימא מפני המשתנין. דוקין שבעין דקניס מומין שבגוף דלא מישתני אטו שבעין:

ג) ג׳ רבינו כלן כמו בזבחים דף נז. ובשרם דהני בכורות קאמר ועי׳ מוס׳ כלן ד״ה ואידך.

מסורת הש״ס

גמ׳ א) ל״ל אי **ב)**[שבת פג: וש״נ] **ג)**ביצה כו. **ד)**נקמן לו. **ה)**[ביצה כו. ע״ש] **רש״י ו)**ומלמה ל״ק **תוס׳ ז)**ל״ה לא כן עיין ל״ק **ח)**ל״ל לכהן וגילרמא ל״ק בכל המורה כולה בכיוצא בזה שימצינו כולה לכהן דחטאת כו׳ **ט)**[וע״ע מוס׳ זבחים לו: ד״ה שלא] **י)**עי׳ רש״י **יא)**והוה כו׳ שלמאי כו׳ כדמלינו במומר ל״ק **יב)**ל״ל דלמומרין מומו הקדש כמה **יג)**ל״ל דלמומרין מומו הקדש כמה מלס כו׳ ל״ק וש״ס **יד)**ל״ל דקונרס **טו)**[ל״ל כר״ש דלמר נ״מ לכלמומי מוס׳ זבחים לו: ד״ה שלא] **טז)**[ע״ע מוס׳ יבמות לו. ד״ה מי סכ ו׳ ד״ה ומכמיס וש״מ עב. ד״ה קונטן וש״ב לד: ד״ה ומכ״ל וזבחים קו. ד״ה למר ר״ע]

הגהות הב״ח

(ב) במשנה דשומט הכבור כל״ל ומיבמ שם ממתק:

(ג) רש״י ד״ה ולאחר שנתו וכו׳ מע״ג דנולד המום בתוך שנתו עומק:

(ד) ד״ה מ עד שלא נרלס וכו׳ בו מום הס״ד ומ״ס מ״ה למר שנתו אינו רשאי לקיימו מפילו יום למר אבל מפני השבת אבדה וכו׳ ומק״ד אנולד:

(ה) ד״ה ועדיין וכו׳ דהכי קלמר נולד לו מום למר:

תורה אור

גמ׳ א) לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ תֹּאכְלֶנּוּ שָׁנָה בְשָׁנָה בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְיָ אַתָּה וּבֵיתֶךָ: (דברים טו, כ)

רש״י ב) הַיֹּשֵׁב עַל חוּג הָאָרֶץ וְיֹשְׁבֶיהָ כַּחֲגָבִים הַנּוֹטֶה כַדֹּק שָׁמַיִם וַיִּמְתָּחֵם כָּאֹהֶל לָשָׁבֶת: (ישעיהו מ, כב)

פניני רש״י

השוחט את הבכור. קודם שהמיהו מכס ומק״כ הלמה מת מומו למכס: (כילה כו.)

שיטה מקובצת

ג) תודה מה תודה ליום ולילה אף בכור ליום ולילה: **ב)** על תיבות הא מדהה אינא למימר נדשם קו למעלה להודות כי לפ״ד ראוי למחקו: **ג)** תיבת אמר נמחק: **ד)** ואחר בעל מום עי׳ בתוס׳ לקמן (דף לג ע״א): **ה)** חדש כר׳: **ו)** לו מום בתוך: **ז)** שלשים יום או: **ח)** דנולד בו מום אחר שנתו: **ט)** שלשים יום (או): **י)** בשנה אידהו אלו הן: **יא)** יקבר עיין בתוס׳ (דף לב ע״ב): **יב)** את מומו ר׳ יהודה: **יג)** דהאי לך יהיה נפקא: **יד)** משנולד המום הס״ד: **טו)** או שלשה חדשים: **טז)** שמשתנין גזרינן למומין: **יז)** מריבויא ולפירושו יכול לומר כן בכל: **יח)** תיבות שיתנגו כולה נמחק: **יט)** גם הכהן אבל: **כ)** העיקר פי׳ דמעשר עצמו אין טענן נסכים ואחד עשר טענן נסכים והא דלא פריך מינה ברישׁ איזהו מקומן גבי הא דקאמר לא מצינו טפל חמור מן העיקר דהוה מצי לשנויי אחד עשר של מעשר שלמים הוא כדמשני אמותר הפסח וכן: **כא)** משמע שרוצה לומר: **כב)** וא״ת דהאי תנא תיבת והא נמחק: **כג)** למקום רחוק מקום שהחכם שם: **כד)** עולמית דסוגיא דשמעתין:

תורה אור

ג) וְקֻנָּה שֶׁל שִׁבְלֶת שִׁבֹּלֶת טְפָחִים, וְיֵד כָּל הַנִּקְצָרִים שִׁלֹּשָׁה, וְשָׁאַיִן דַּרְכָּן לְקַצֵּר יְדֵיהֶם וְשָׁרְשֵׁיהֶם כָּל שֶׁהֵן, וּמַלְעִין שֶׁל שִׁבֳּלִין, הֲרֵי אֵלּוּ מְטַמְּאִים וּמְטַמְּאִין וְלֹא מְזַטְּרְפִין:

מסכת עוקצים

פרק א׳ המשך משנה ג׳

וְקֻנָּה שֶׁל שִׁבֹּלֶת שִׁבֹּלֶת טְפָחִים, וְיַד כָּל הַנִּקְצָרִים שְׁלֹשָׁה, וְשָׁאַיִן דַּרְכָּן לְקַצֵּר יְדֵיהֶם וְשָׁרְשֵׁיהֶם כָּל שֶׁהֵן, וּמַלְעִין שֶׁל שִׁבֳּלִין, הֲרֵי אֵלּוּ מְטַמְּאִים וּמְטַמְּאִין וְלֹא מְזַטְּרְפִין:

עין משפט נר מצוה

יג א מיי׳ פ״ח מהל׳ בכורות הלכה ג:

יד ב מיי׳ פ״ח מהלכות בכורות הל׳ יא סמג עשין קמה טוש״ע י״ד סימן שו סעיף ט:

טו ג מיי׳ שם הלכה ט טוש״ע שם סעי׳ ח:

טז ד מיי׳ פ״ג מהלכות בכורות הל׳ ד סמג עשין ריח טוש״ע י״ד סי׳ שי סעיף ג:

יז ה מיי׳ שם הלכה ו וסמג שם טוש״ע שם סעיף ג:

רבינו גרשום

איבא למימר בחזה ושוק של תודה. והיינו נמי שלמים ואינו נאכל אלא ליום ולילה: ורב. הדר כתיב בספיפיה דקרא לך יהיה הוספיך לך הכתוב הויה אחרת בבכור. כלומר יום אחד יותר מתודה: שלא מצינו בכל התורה דבכור בעל מום לכהן אלא מהכא: ובשרם. דהני בכורות קאמרי בכור כשב או בכור עז וגרי מתמימים ולא מבעלי מומין: עד שלא נראה להראותו לחכם

עין משפט נר מצוה

יח א מיי׳ פ״ג מהלכות בכורות הלכה ו סמג עשין ריח טוש״ע י״ד סימן שי סעיף ג:

יט ב ג מיי׳ פ״ו מהל׳ סנהדרין הל׳ ג טוש״ע ח״מ סי׳ כה סעיף ג:

כ ד מיי׳ שם הלכה ג טוש״ע שם סעיף ג:

כא ה מיי׳ פ״ג מהלכות בכורות הלכה ז סמג עשין רי טוש״ע י״ד סימן שיב סעיף ה:

פניני רש״י

שעירבן עם פירותיו. ...והוא ליה עוסה מעשה פירות ומזיק...

(ב״ק ק. ד״ה שנפל ומזק)

(ואמר) תודום הרופא. מפני שאמר מודום הרופא:

(סנהדרין לג. ד״ה ומיהו)

אין פרה החזירה יוצאה מאלכסנדריא. לפי שטוטות הן ואין רופין שיהיו מלויות במקומות מחלות ורפי מזיקן דמתקיימות:

(סנהדרין לג.)

רבינו גרשום

מתניתין נמי דיקא דקניס ר׳ מאיר. דקאמר הואיל ונשחט שלא ע״פ מומחה אסור אע״ג דהשתא הוי מום קבוע: לאכחושי סהדי. כגון דהשתא לאחר מיתה מיתחזי מום קבוע. ואתו סהדי ואמרי דזדאי כי האי גוונא חזיניה קודם שנשחט: דאי אמרת דכולהו משתני הוו סהדי שקרי ואסור הבכור: בא ואראך. אלמדך: לימא תנן סתמא כר׳ מאיר. כלומר דאע״ג דמתחזי השתא אחר שחיטה מום גמור אפילו הכי יקבר היינו כר׳ מאיר דקניס: לא בדוקין שבעין ודברי הכל. משום הכי יקבר דמשתני: משלם רבינ לדקה. ואית דאמרי משום הכי משלם מחצה ולא יותר דהוי ממון מוטל בספק הואיל ואיכא דוקין דלא משתני. לפ״ה] ומחצה לגבוה משום דאמרינן דמשלם דמי בשר בזול: מ״ט. להאי מחצה: דזה בהמה גסה מפסירו הרבה הילכך משלם הרבה מחצה: וזה. בהמה דקה דהפסדה מועט דאינה גדולה כ״כ משלם רבינ: אי הפסדה מועט לשלם לפום פסידה. כלומר מחצה מההוא מועט ומאי שנא רבינ: לא משום קנס מגדלי בהמה דקה. דאסור לגדל בהמה דקה בא״י: ועסקינן דהאי בכור של בהמת כהן הוא והוא גידל הבהמה דקה: ואם היה מומחה. לרבים דלא טעה אלא בשקול הדעת פטור מלשלם: דדאין דינא דגרמי. בב״ק בפרק הגחל עצים. והאי גורם בדבורו לאבד ממון: שנשא ונתן ביד. שנטל בידים מזה ונתן לזה. ולא גורם הוא אלא גרול: כגון שהיה לנחבט משכון בידו של תובע ונטלו המינו ונתנו לזה: דאגע בהו שרץ. בידים: טיהר את הטמא. כגון שנטל פירות טמאין ואמר טהורין הן ועירבן בפירות חברו דקא עבד בידים דהפסיד פירותיו: האם. בית ולד שלה: והאכילה לכלבים. דאמר דטרפה היא: הלכה חמורך טרפון. כלומר שתפרע לו חמורך תחת פרתו שהפסדתו: ותיפוק ליה. דפטור מלשלם משום דטועה בדבר משנה חזור דתנן ניטלה האם שלה כשרה: אין שוחטין על פיו. דאיכא למימר בשביל שכר שנוטל מתירו:

ב) נ״ל דלא ס״ל ואית להו למתני דמשו״ה משלם מאלה לגבה משום לממרינן וכו׳ ועי׳ בב״ק דף קמו ע״ב ובתבכי רבינו שם ובתבכי הרשב״ם בד״ה ומפני וע״ש.

מתני׳ נמי דיקא. דמומחין שבגוף פליגי אבל בדוקין לא פליגי: **הואיל ונשחט שלא על פי מומחה.** דלמא משחט ניה כ׳ מאיר שוס ריעותא דלמא קנסו דשמטו שלא על פי מומחה ואי בדוקין שבעין הוה ליה למתני כ׳ מאיר שוס ריעותא דמומחי הגוף פליגי וקנסא קנים גזירה משוס דוקין: **דכולהו מישתני.** כל דוקין שבעין משתנין שו ללמוד בדוקין גופייהו אינה דמשתני ואינה דלא משתני למאי ומיהו (ג) למומחי שבגוף גזרינן שטו הכי דוקין משתנין: **למאי נפקא מינה.** הא לפילו אינה דלא משתני הואיל ולא קים לן כי מיסתני והי לא מיסתני כולהו אסירי אם נשמטו בלא מומחה: **לאכחושי סהדי.** אם שחטו בלא מומחה והשתא מזינה ליה קבוע וקיימי סהדי (ד) דלא נשחטה ומרמאה זה היה לו מחייב: **שקרי ניהו.** ואסור לדברי הכל: **סמכינן עלייהו.** ואפי׳ לר׳ יהודה דלא קנים: **סתמא כר׳ מאיר.** לחמר לעיל אחד זה ואחד זה אסור דקתני יקבר ומע״ג דהשתא מיתחזי כמומחי קבוע: **דלמא בדוקין שבעין.** אחר יקבר ולדברי הכל משתנין: **כשהוא משלם.** לגבן נותן רגיע למיו משוס בכור בהמה דקה ובכור גסה אלו מיעוט. משוס הכי משלם מחצה לממון המוטל בספק הוא לחיכא למימר לפסדיה כוליה לאי לא הוה אפי הכי מיתחזי כמומחי קבוע (ג) הכי כי הוה מייתי ליה קמי מומחה גמור ואפי ליה והוה אכיל ליה והשתא בעי קבורה ואיכא למימר דלאו מידי לפסדיה דלמא לא הוה מומחה ומומחה גמור לא הוה אפי הכי אפי לא הוה קפיל ליה לעולם משוס קבוע עד שיומת: **מ״ט.** רגיע לדקה ומחצה לגסה: **גסה הפסידה מרובה.** לפיכך משלומין מרובין: **לפום פסידא לישלם.** לזה אלי למיו כמרובין ולזה אלי למיו משוטין: **משום גזירת מגדלי בהמה דקה נגעו בה.** משוס טורח מגדלי בהמה דקה שיש בה טורח גדול לגדלה וזה שהמיר הבכור הלילו לבהן משורת גדול שהמה מס הלחמו לאחר לא היה לו ועוד לו מיסה ולא היה לו מיטרח בה בהמה דקה שעוברין על דברי חכמים דלחמן ב״ק (דף עט:) אין מגדלין בהמה דקה בא״י קנסוהו חכמים לא ליקח ליעבוד. ולא (ג) מפי המורה: **מתני׳ ואם היה מומחה לב״ד פטור.** לא אלי מיימר ליה לאחי דיינת ליה הואיל ולא בקי בדיני: **גמ׳** ר״מ **דאין דינא דגרמי.** בב״ק בפרק הגוזל עליס (דף ק.) (ד) אחיכת הכרס שנפרצה חומר לו גדול נמייקס היממה ולא גדלה הרי זה קידס וחייב בחמריותו (ה) גרמי דגרס לאחר מבוחתו של חביו: **בשלמא חייב את הזכאי משכחת נשא ונתן ביד.** שנטל הוא המעות ממנו בידו ופרעו לבעל דין: **אלא זיכה את החייב היכי דמי.** בעל כרחך לא משכחת לה דעביד מידי אלא פטור אחה קאמר ליה: **שיהיה לו משכון.** למלוה וזה פטר אח הלוה ונטל אח המשכון מיד המלוה והמזיקו ללוה: **דאגע בהו שרץ.** הביאו טהרות לפניו ליאחל עליהן ואמר טמאות הן ונטל שרץ אחד (ה) וגגע בהן כדי שלא יהא עוד ספק בהן (ו) ויעמיד דבריו: **שעירבן עם פירותיו.** שהביא טהרות לפניו ליאחל עליהן ואמר טהורות ונטלן הוא עלמו ועירבן עם פירותיו של נאחל לקוף אחר מכס מומחה טמאות הן וטימאו אח האחר שנתערבו בהן: **מתני׳ האם שלה.** רחם שלה: **והאכילה ר״ט לכלבים.** שחלו לו עליה (ז) אס טריפה היא והאכילה לכלבים: **שלא תלד.** מפני שפרות וחזירות שלהן מעולין מאד ומוכרין אותן ביוקר ורוצין שלא ילדו בחלוסת אחרת כדי שיהו לריכין להס ואותכין האס שלה ואינה אחה הילכך לאו טריפה היא: **הלכה חמורך טרפון.** שחאכלת חמור (ח) שחאכלתו לבעל הפרה: **גמ׳ ותיפוק ליה.** לאי נמי לאו מומחה הוא פטור דטועה בדבר משנה הוא לחנן בחלוי טריפות (חולין דף נד.) ניטלה האס כשירה וטעה בדבר משנה חוזר בדיבורו בפרק בחרא (דף נג.) וכיון לאי קיימא פרה הוא מצי למיהדר ביה ומשכחת לה דשמטו שלא מומחה ולא כלום הוא (ט) זה וזה שהאכילה לכלבים אינהו הוא דלפסיד מפשיה: **אי נמי בשיקול הדעת טעית.** לאפילו הוא קיימא לן מצי למיהדר ביה ומשכחת לה דשקלו וטרו ואחה הפסדתו אפילו הכי פטור אחה מלשלם דמומחה אחה. שיקול הדעת מפרש בפרק קמא דסנהדרין (דף ו.) כגון אחי אחאי או אחי ממזרלי דפליגי ולא אימחי הילכחא לא כאי ולא כאי וסוגיין דעלמא כאחד מיניהו ואזיל אחי ועבד כאידך אח שעשה עשוי ומשלם מציאו: **מתני׳ אין שוחטין.** לעלמא אשכחן דקתני ליה: **אלא אם כן היה מומחה** כאילו

רביע לדקה ומחצה לגסה. ואע״פ שפי׳ בקונטרס משוס דהוי ממון המוטל בספק שמא יתירנו חכס על (כ) מוס ושמא לא יתירנו לאו משוס דתימי כקומשוס (כא) ◆אלא תקנת חכמים בעלמא הוא ואע״ג דאיירי בכל מוס אפילו יודע שיתירנו מומחה על ידו מ״מ משיג ליה ספק קלת דשמא לא מזקיק ליה מומחה וגס לא פליג בין מוס (כב) ואי הוה מיירי הך בריימא בדוקין שבעין דוקא הוה ימא טפי הי״ג קיימא לן כרבי יהודה בלפריסית ולדידיה אינו נקבר אלא בדוקין שבעין ועוד יש לפרש דהיינו טעמא דמשום מחלה שבעבו מכמים לאינו שוה ליאמר כ״ו שעומד בספק שבדין לא הומר ובמרומה ממי משכחן שאינו שוה אלא כמחלה של מוכין כלמרגינן בספק אף על פי (כתובות דף נח.) כל מקום שהוזכר תרומה נותן לה כפלים במוכין ומיהו לא דמי ממש לתרומה לחקורה לזריס וחקורה בעומחה אבל בכור (כג) (ג)מומין שבי לגמרי כלבי וכחיל:

משום גזירת מגדלי בהמה דקה. פירוש שחמירו עליהס מכמים שלא לגדלם כי אס במוקלין מוך לייחוד ויש בה טורח גדול ואינו שוה אלא לדבע דהיינו מחלה פחות מן הגסה וגס בקונטרס פירש כן מפני טורח (ד) גזרו לה אבל לא לדקה לייחד בו. **דן את הדין בו.** בפ״ק דסנהדרין (דף ו.) פריך מינה לר׳ יהודה שממר שיש שלוו מין לדייהן דין ותימה מאי ליה דמיירי ביחיד לי משוס דקתני דן את הדין לשון יחיד לא בריש אלו טריפות (חולין דף מד:) קתני דן את הדין ולא מיירי ביחיד דקתני וכולן דסתין ליקח ויש לומר דהתם קתני דומיא דעדים אבל מתני׳ דהכא מיירי כולה ביחיד קתני דין ואם היה מומחה לבדוק דין הוי ומעשה בר׳ טרפון וכו׳ וריש גמי מי שחיטו מומחה ולמה לח הכבור (ג):

ליאמר תנן סתמא כרבי מאיר **בו׳.** תימה למה לייך (כה) הכא מדקתני דמי שחיטו מומחה ולומה לח הכבור ונשחט על פיו הרי זה יקבר ויש לומר דמשום הכי לא קתני ליאמר כר׳ מאיר דלא ידעינן אי ר׳ מאיר לומר דוקא בדוקין שבעין (ה) אבל בשאר מומחין אפילו ר׳ מאיר מודה דלא מהני ריעותא דמומחה ולא מהני ריעותא דבדוקין שבעין ומיהו קשה דלמאי דמוקי לה בדוקין שבעין אמאי לא מהני ריעותא דמומחה ומיהו (ו) לפי מה שכתבו בתוספות דלעיל דלא מהני ריעותא דמומחה אלא בדבר שאין בו מומחה אבל בדבר שיש בו מומחה מהני ריעותא אפילו בדוקין שבעין ולפי זה ניחא דלא קתני ליאמר כר׳ מאיר דלא מהני ריעותא דמומחה אפילו בדוקין שבעין ולפי זה ניחא נמי